

162 *Az egyes ékítmények — Előke + kettőző + trilla + mordent*

ornamentumot, s ez azt jelenti, hogy nem csupán a 15., 48., 65. és 117. ütemben, hanem a 32., 81., 90., 102., 107. és 121. ütemben is játszandó! A következő példákban is a minimum-alakra [= minimum hangállománnyú alakra] kell szorítkoznunk:

Inv *Esz* (autogr) 1723

1. KPLD.

ClBü, Prb I., (autogr) 1720

2. KPLD.

13. *Előke + kettőző ékítmény + trilla + mordent*

E dísz is BACH egyik saját leleményének látszik. Például *a*-moll szvitjének Sarabande tételében találkozhatunk vele¹ (DStB, Mus. ms. BACH 418):

Sar simple, *a*

3. KPLD.

14. *Csuszók [schleifer] + trilla + mordent*

A CSUSZÓK &
TRILLA &
MORDENT
ÉKEGYÜTTES
MAGYARÁZATAI

A dísz már 1659-ben megtaláljuk:

DR. COLEMAN, 1659

»ELEVATION«

BACH a lényegyet tekintve ugyanazonképpen magyarázza:

BACH, 1720

»DOPPELT CADENCE UND MORDANT«

1. Az előke szerepe ennél a dísznél sem más, mint a kettőző ékítmény *kezdőhangjának nyomatékossabbá tétele, megnyújtása*. Ugyanezen szerepében láthattuk az előke + trilla {S. 135}, valamint az előke + trilla + mordent {S. 159} esetben is.

Lásd: S. 28, 68, 72, 135, 145, 159, 167.

GOTTLIEB MUFFAT és MARPURG a következőképpen magyarázzák az ékítményt:

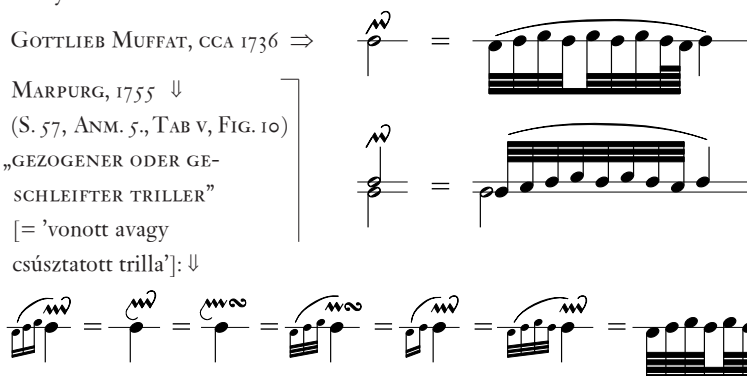
GOTTLIEB MUFFAT, cca 1736 ⇒

MARPURG, 1755 ⇓

(S. 57, ANM. 5., TAB V, FIG. 10)

„GEZOGENER ODER GESCHLEIFTER TRILLER”

[= 'vonott avagy csúsztatott trilla']: ⇓

A CSUSZÓK &
TRILLA &
MORDENT
ÉKEGYÜTTES
MAGYARÁZATAI

BACH-nál alkalmasszerűen a és szimbólum helyett a és együtteseket találjuk.

[Jelszinonimák: kivételjelentésük azonos! Rendkívül vigyáznunk kell arra, hogy – miként a kettőző + mordent és a kettőző + trilla + mordent ékítményegyüttes szignumai esetében is – a csuszók + mordent valamint a csuszók + trilla + mordent szignumai közötti eltérés *a mordentjel közvetlen kapcsolódásán múlik*. Az itt látható táblázatban összehasonlításra kerülnek az azonosnak tűnő jelek:

Csuszók + trilla + mordent *szinonimák*

Kettőző + trilla + mordent *szinonimák*

Csuszók + mordent

Kettőző + mordent

BACH JELSZINONIMÁI A
CSUSZÓK &
TRILLA &
MORDENT
DÍSZRE

JELSZINONIMÁK KONTRA
HASONLÓ
JELEK

Mint látható, a háromékítménytagú szinonimacsoportokban a mordentjelek a trilla 1./2./3. hulláma *után* következnek [vízszintes kapocs jelöli őket], a kétékítménytagú csuszók + mordent valamint a kettőző + mordent ékítményegyüttes esetében pedig *közvetlenül* a kezdeti csuszók, illetve kettőző ékítménytágot követik.]

Legelőször is a BACH magyarázata szerinti formát alkalmazzuk, változtatás nélkül:

OBü, „Das alte Jahr vergangen ist” (autogr)

1. KPLD.

Inv g (autogr)

2. KPLD.

A következő példákban az ornemens konfluens módon játszható [belefollyik a következő főhangba]:

„Christ lag in Todesbanden” orgonakorál (NBA)

3. KPLD.

ClBü, Prb I. (autogr), 1720

4. KPLD.

A 681-es számú Fuggettában ornemensünk hasonló szerepet játszik, mint a dísz a 676-os Trióban. Itt is tanácsos a helyesbítés: a 3. ütemben az eredeti metszet által mutatott ornemens kvintpárhuzamokat okozna,

melyek a – sokkal inkább szándék szerinti – dísz alkalmazásánál nem jönnek létre.

E tételben egyébként magától értetődő az ornamenst az ellenszólamok melodikus menetéhez hozzáhangolni, komplementáris metrikában:

ClÜb III, „Wir glauben all an einen Gott” (OSt)

1. KPLD.

Mindkét legközelebbi példánál feltehetőleg folytonos trilláról lehet szó, melyek a melodikus folytatás során a hangsúlyos főhangba torkollanak:

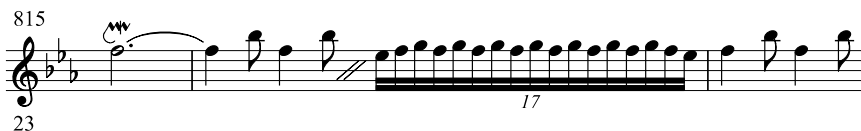
Inv A (autogr)

2. KPLD.

Frz Gig Esz (NBA)

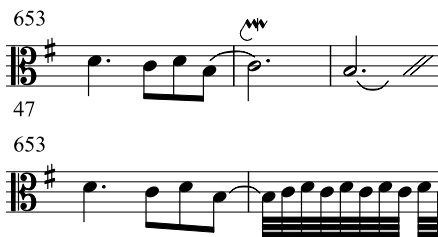
3. KPLD.

A következő példában a dísz rácsatlakoztatott [„angeschlossener”, azaz kötődő] formájú:

17 Ch, „An Wasserflüssen Babylon” (autogr)

4. KPLD.

A 769-es számú Cantus firmus kánon metszet-alakjában BACH a